

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
Львівського національного університету
імені Івана Франка
24.04.2023 р. (протокол № 4)
Ректор

 Володимир МЕЛЬНИК

ПРОГРАМА
фахового вступного випробовування
для здобуття освітнього ступеня магістра

Спеціальність – 035 «Філологія»

Освітня програма – 035.043 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька: німецька та англійська мови і літератури (переклад включно)»

Львів-2023

Фахові вступні випробування перевіряють рівень фундаментальної та професійної підготовки бакалаврів, які повинні:

- володіти поглибленими знаннями основної іноземної мови і уміннями інноваційного характеру, вільно, впевнено і правильно користуватися німецькою мовою у професійних, наукових та інших цілях; володіти чотирма видами мовленнєвої діяльності на рівні C1 за шкалою Ради Європи: розуміти при читанні і сприйнятті на слух інтегрований зміст і деталі текстів усіх типів будь-якого рівня змістової і мовної складності (крім вузько спеціальних), уміти вилучати із текстів як експліцитну так і імпліцитну інформацію, що міститься в них; вільно і адекватно використовувати німецьку мову в ситуаціях усного спілкування: вміти інформувати, описувати, повідомляти, висловлювати свій погляд та аргументувати його, дотримуючись параметрів комунікативної адекватності, мовної правильності, відповідної структурованості та зв'язності; писати добре структуровані тексти, відповідно до ситуації і комунікативного наміру (твір, реферат, доповідь, тези доповіді, коментар, анотацію, наукову статтю); реферувати й анотувати наукові та науково-методичні матеріали на різну тематику;
- володіти знаннями з теорії мови: знати основні положення сучасних лінгвістичних теорій, що складають концептуальну основу теоретичних дисциплін, базові поняття теорії мови; визначати на функціональному рівні граматичний статус омонімічних, синонімічних та полісемантичних конструкцій, трансформувати певні конструкції в семантично еквівалентні; розкривати закономірності відношень між мовними формами та їх змістом, володіти основами порівняльно-історичного методу вивчення мови, мати належні знання історії формування фонетичної, лексичної, морфологічної та синтаксичної систем німецької мови; знати особливості формування і структури лексичного значення, парадигматичних угруповань лексики, можливості збагачення лексичного складу, його соціальний та територіальний поділ, основні типи словників; кваліфіковано аналізувати лексичне значення слова, особливості формування лексичних одиниць, підбирати синоніми, антоніми, будувати синонімічні ряди, формувати тематичні групи, лексико-семантичні поля; знати базові поняття стилістики, типи функціональних та жанрових стилів, систему мовних та стилістичних засобів та вміти застосовувати їх в усному та письмовому мовленні у відповідності до стилістичної норми; володіти основами теорії та історії перекладу, практичними навичками самостійної роботи над перекладом різножанрових текстів;
- володіти широкою теоретичною базою, що розкриває загальні та спеціальні закономірності процесу вивчення іноземних мов як засобу спілкування, освіти, виховання й розвитку, що охоплює крім методичних знань, також знання суміжних з методикою наук психолого-педагогічного й філологічного циклів; вільно оперувати основними методичними поняттями та методами дослідження; формувати іншомовну комунікативну компетенцію учнів середніх навчальних закладів: лінгвістичну, прагматичну, соціокультурну;

- знати процес виникнення та формування літератури на теренах сучасних країн, література яких вивчається; історичні умови формування національної літератури, вплив світоглядних та філософських засад на її формування; основні стильові ознаки кожної епохи та особливості розвитку літератури в конкретних історичних та суспільних умовах; роди і жанри, характерні для кожного періоду розвитку літератури, жанрові особливості певного твору, представників кожної епохи, особливості їхньої творчості, а також роль у розвитку національної літератури; уміти критично аналізувати художні твори з урахуванням соціально-історичних умов їх створення, біографічних даних про автора тощо; застосовувати порівняльний, історично-порівняльний та інші методи для аналізу художніх творів; диференціювати поетологічні особливості окремих напрямів, течій, жанрів, художніх творів.

Програма вступних фахових випробувань укладена згідно зазначених вище вимог на основі навчальних програм наступних нормативних на дисциплін: 1. «Практичний курс німецької мови»; 2. «Лексикологія»; 3. «Історія німецької мови»; 4. «Теоретична граматики»; 5. «Стилістика»; 6. «Теорія і практика перекладу»; 7. «Методика навчання німецької мови»; 8. «Національна література».

1. Практичний курс німецької мови

Тестування з німецької мови має на меті перевірити рівень мовної та мовленнєвої компетенції вступників для здобуття освітнього ступеня магістра.

Мовна компетенція передбачає знання системи мовних моделей та вербалізованих лінгвістичних операцій, що регулюють процес породження актуальних речень відповідно до інтенції мовця.

Мовленнєва компетенція передбачає уміння в автоматизованому режимі користуватися в мовленнєвій діяльності можливостями мовної системи, здатність адекватно використовувати мову у різних соціально-детермінованих ситуаціях спілкування, що зумовлює розширення об'єму інформації екстралінгвістичного характеру, що має культурологічну чи країнознавчу цінність.

Розвиток мовної та мовленнєвої компетенції ґрунтується на принципі єдності тематичного та міжкультурного аспектів.

Тематичний аспект спирається на особистий і фаховий досвід студента і охоплює як побутову тематику (типові повсякденні ситуації), так і країнознавчу (суспільно-політичне, економічне та культурне життя країни, мову якої вивчають).

Міжкультурний аспект передбачає знання культури країни в широкому розумінні цього слова, що охоплює всі сфери людського буття. Міжкультурний аспект націлений на пізнання, толерантне сприймання і розуміння іншої культури порівняно з рідною культурою, на

вдосконалення умінь будувати свою мовленнєву поведінку відповідно до соціокультурної специфіки країни, мову якої вивчають.

1.1. Тематика курсу

Deutschland und Deutsche. Geographie und Landschaften. Geschichte. Staatlicher Aufbau und Wirtschaft. Sehenswürdigkeiten und kulturelles Leben.

Österreich und Österreicher. Geographie und Landschaften. Geschichte. Staatlicher Aufbau und Wirtschaft. Sehenswürdigkeiten und kulturelles Leben.

Schweiz und Schweizer. Geographie und Landschaften. Geschichte. Staatlicher Aufbau und Wirtschaft. Sehenswürdigkeiten und kulturelles Leben.

Ukraine und Ukrainer. Geographie und Landschaften. Geschichte. Staatlicher Aufbau und Wirtschaft. Sehenswürdigkeiten und kulturelles Leben.

Politische Systeme in den deutschsprachigen Ländern und in der Ukraine. Die Verfassung. Die Verfassungsorgane. Parteien und Wahlen.

Man lernt, solange man lebt. Schulsysteme. Schultypen. Probleme der Kindererziehung. Studentenalltag und Studium. Hochschulsysteme in den deutschsprachigen Ländern und in der Ukraine.

Lehrer und Gesellschaft. Lehrer und seine Rolle in der Gesellschaft. Lehrertätigkeit. Was macht einen erfolgreichen Lehrer aus. Klassenführung. Lehrer als Erzieher. Problemkinder.

Sprache und Sprechabsichten. Deutschsprachige Länder, Sprachenpolitik und Mehrsprachigkeit. Die Rolle der deutschen Sprache in der Welt. Sprachnormen. Fach- und Berufssprachen des Deutschen. Entwicklungstendenzen des Deutschen.

Der Mensch und die Gesellschaft. Charakter und Aussehen, Gefühle und Emotionen. Mentalität, Stereotypen, Klischees, Vorurteile. Die Rolle der Frau in der Gesellschaft. Freundschaft. Liebe. Familie. Erziehung. Jugendliche und ihre Probleme. Nationale Feiertage und Familienfeste.

Der Mensch und sein Alltag. Tagesablauf. Wohnen. Wohnverhältnisse und Wohnungseinrichtung. Studentenwohnheim. Wohngemeinschaft. Zur Miete wohnen. Wohnorte. Leben in der Stadt und auf dem Lande. Stadtverkehr. Mahlzeiten und Essgewohnheiten. Kochen und Kochrezepte. Essen zu Hause und außerhalb. Gesundes Essen. Konsum und Einkaufen. Kleidung und Mode. Dienstleistungen.

Berufe und Berufswahl. Berufsberatung und Berufsausbildung. Arbeit im Büro und in der Produktion. Arbeitssuche. Vorstellungsgespräch.

Gesundheit. Gesundheitsprobleme und Krankheiten. Beim Arzt. Gesundheitswesen in den deutschsprachigen Ländern und in der Ukraine. Gesunde Lebensweise.

Freizeit und Sport. Freizeitangebote. Freizeitgestaltung. Reisen. Reiseziele und Reisetypen. Bahn-, Auto-, See- und Flugreisen. Unterkunft. Massentourismus und seine Alternativen. Interessen und

Hobbys. Sommer-und Wintersport. Populäre Sportarten. Extreme Sportarten. Fitness. Olympische Spiele. Geschichte und Gegenwart.

Der Mensch und die Natur. Landschaften. Klima. Jahreszeiten. Wetter und Wettervorhersage. Umwelt und Umweltschutz. Technischer Fortschritt und die Umwelt. Die Erfindungen der Menschheit. Industrie und Landwirtschaft und ihre Einwirkung auf die Umwelt. Umweltverschmutzung. Wege zur Lösung der Umweltprobleme. Internationale Umweltschutzbewegungen.

Massenmedien in den deutschsprachigen Ländern und in der Ukraine. Medien in unserem Leben und ihr Einfluss auf die Menschen.. Presselandschaft. Radio. Fernsehen. Computer und Internet. Medienverhalten und Gesundheit.

Der Mensch und die Kunst. Mensch und Musik. Musikalische Trends und Genres. Theater und seine Arten. Spielplan. Ein Theaterbesuch. Geschichte des Theaters. Theaterlandschaften im deutschsprachigen Kulturraum und in der Ukraine, Kino und seine Rolle. Geschichte der Filmkunst. Kinoindustrie und Filmgenres. Lieblingsfilm, Lieblingschauspieler und Lieblingsregisseur. Kunstmuseen. Kunstschulen. Malerei. Architektur.

Рекомендована література

1. Бориско Н., Брунер К., Каспар-Хене Х. та ін. Навчально-методичний комплекс DU 1. Вінниця: «Нова книга», 2009.
2. Бориско Н., Каспар-Хене Х. та ін. Навчально-методичний комплекс DU 2. Вінниця: «Нова книга», 2011.
3. Бориско Н., Каспар-Хене Х. та ін. Навчально-методичний комплекс DU 3. Вінниця: «Нова книга», 2013.
4. Бориско Н., Каспар-Хене Х. та ін. Навчально-методичний комплекс DU 4. Вінниця: «Нова книга», 2018.
5. Koithan U., Schmitz H., Sieber T., Sonntag R., Ochmann N.. Aspekte neu B1+ Mittelstufe Deutsch. LB+AB. Stuttgart: Klett, 2021.
6. Koithan U., Schmitz H., Sieber T., Sonntag R., Ochmann N.. Aspekte neu B2 Mittelstufe Deutsch. LB+AB, Stuttgart: Klett, 2021.
7. Koithan U., Schmitz H., Sieber T., Sonntag R., Ochmann N.. Aspekte neu C1. Mittelstufe Deutsch. LB+AB, Stuttgart: Klett, 2021.
8. Login 1. Deutsch für Germanistikstudenten. – Під ред. Сидорова О.В. – Харків: Фоліо, 2005.
9. Login 2. Deutsch für Germanistikstudenten. – Під ред. Сидорова О.В. – Харків: Фоліо, 2005.

10. Perlman-Balme M., Schwalb S. u.a. Sicher aktuell! B1+, B2, C1 - Ismaning: Max Hueber Verlag, 2020.

1.2. Лексична компетенція

Вступники повинні:

- володіти продуктивним та рецептивним словниковим запасом обсягом 5000 слів та словосполучень, в тому числі і тематичною лексикою до зазначених вище тем;
- знати парадигматичні взаємозв'язки лексики (синонімія, антонімія, гіпер-гіпонімія, лексико-семантичні поля);
- знати шляхи збагачення німецької лексики (словотворення, зміна лексичного значення, запозичення, утворення фразеологічних одиниць);
- знати особливості територіальної та соціальної диференціації лексики;
- вміти практично застосовувати знання з курсу лексикології для аналізу лексики;
- аналізувати лексичне значення слова чи фразеологізму, особливості процесів формування похідних та фразеологічних одиниць;
- розрізняти види лексичних значень та системних зв'язків лексики;
- підбирати синоніми, антоніми, будувати синонімічні ряди;
- формувати тематичні групи, лексико-семантичні поля;
- визначати соціальну та територіальну приналежність лексичної одиниці;
- ідентифікувати фразеологізми та аналізувати їхню структуру.

Рекомендована література

1. Bock H. Langenscheidt-Redaktion. Grundwortschatz Deutsch. Lernwörterbuch. Berlin; München; Zürich: Langenscheidt, 2008.
2. Bock H., Müller J. Grundwortschatz Deutsch. Übungsbuch. Berlin; München; Zürich: Langenscheidt, 2008.
3. Brill L.M./Techmer M. Großes Übungsbuch Deutsch-Wortschatz (A2-C1). München: Hueber, 2014.
4. Buscha F. Friedrich K. Deutsches Übungsbuch. Übungen zum Wortschatz der deutschen Sprache. Langenscheidt 2013.
5. Busse J. Training Deutsch. Wortschatz-und Strukturübungen. München: Hueber, 2006.
6. Földeak, Hans. Wörter und Sätze: Satzgerüste für Fortgeschrittene. Ismaning: Max Hueber, 2011.
7. Herzog A. Idiomatic Redewendungen von A-Z. Berlin; München: Langenscheidt, 2012.
8. Lübke D. Lernwortschatz Deutsch. München: Hueber, 2013.
9. treffend! B2. Wortschatztrainig: Übungsbuch. München:Hueber, 2020

1.3. Граматична компетенція

Das Substantiv. Hauptkategorien des Substantivs: Genus, Kasus, Numerus. Bestimmung des Geschlechts nach der Form und nach der Bedeutung. Deklinationstypen der Substantive. Deklination der Eigennamen. Pluralbildung der Substantive. Doppelformen bei der Pluralbildung. Rektion der Substantive.

Der Artikel: Formen, Deklination und Gebrauch. Grammatische und semantische Funktionen des Artikels. Der Artikel bei Eigennamen.

Das Adjektiv. Der attributive und prädikative Gebrauch der Adjektive. Deklination der Adjektive. Steigerungsstufen der Adjektive. Rektion der Adjektive. Substantivierung der Adjektive und der Partizipien.

Das Adverb. Semantische Gruppen der Adverbien. Steigerungsstufen der Adverbien.

Das Pronomen. Personalpronomen. Interrogativpronomen. Demonstrativpronomen. Possessivpronomen. Negative Pronomen. Das Pronomen es. Relativpronomen. Pronominaladverbien.

Das Zahlwort. Kardinalzahlen und Ordinalzahlen. Zahladverbien. Bruchzahlen. Gebrauch der Zahlen in Maßangaben.

Die Präposition. Semantische Gruppen der Präpositionen. Präpositionen mit Dativ. Präpositionen mit Akkusativ. Präpositionen mit Dativ und Akkusativ. Präpositionen mit Genitiv.

Die Konjunktion: nebenordnende, entgegensetzende und unterordnende Konjunktionen. Wortfolge nach verschiedenen Typen der Konjunktionen. Semantische Gruppen der Konjunktionen. Konjunkionaladverbien.

Das Verb. Hauptkategorien des Verbs: Person, Numerus, Tempus, Genus und Modus. Konjugationsarten und Grundformen der Verben. Semantische Gruppen der Verben: persönliche und unpersönliche Verben. Vollverben und Hilfsverben. Reflexive Verben. Rektion der Verben.

Bildung und Gebrauch der Zeitformen: Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I und II. Absoluter und relativer Gebrauch der Zeitformen. Die Modalverben: objektive und subjektive Bedeutung. Das Verb lassen.

Die Kategorie des Genus. Bildung und Gebrauch des Passivs und des Stativs.

Die Kategorie des Modus: Indikativ, Imperativ, Konjunktiv.

Konjunktiv als Modus, dessen Grundbedeutung und Arten. Bildung der konjunktivischen Zeitformen im Aktiv, Vorgangspassiv und Stativ. Temporale Bedeutung und Gebrauch der konjunktivischen Zeitformen in einem einfachen und zusammengesetzten Satz.

Die indirekte Rede und deren Ausdrucksmittel. Der Konjunktiv als eines der Ausdrucksmittel der fremden Aussage. Nebensatzformen der indirekten Rede mit dem Konjunktiv nach der Art der Verbindung mit dem Ankündigungssatz und nach dem Ziel der Aussage.

Die Nominalformen des Verbs: der Infinitiv und das Partizip. Bildung und Gebrauch des Infinitivs I und II. Gebrauch des Infinitivs mit und ohne „zu“. Infinitivgruppen. Bildung und Gebrauch der Partizipien I und II. Gebrauch des Partizips I mit „zu“. Partizipialgruppen. Das erweiterte Attribut.

Satztypen und Wortfolge: Aussagesätze, Fragesätze, Aufforderungssätze. Fragetypen: bejahende und verneinende Sätze. Negation.

Hauptglieder des Satzes. Arten und Ausdrucksmittel des Subjekts. Arten und Ausdrucksmittel des Prädikats.

Nebenglieder des Satzes: Objekt, Attribut, Adverbialbestimmung und ihre Arten.

Der zusammengesetzte Satz. Die Wortfolge im zusammengesetzten Satz. Die Satzreihe. Arten der Verbindung in einer Satzreihe. Das Satzgefüge. Typen von Nebensätzen. Der Subjektsatz. Der Prädikativsatz. Der Objektsatz. Der Kausalsatz. Der Temporalsatz. Der Finalsatz. Der Konzessivsatz. Der Folgesatz. Irreale Folgesätze. Der Konditionalsatz. Irreale Bedingungssätze. Der Attributsatz. Der Lokalsatz. Der Komparativsatz. Irreale Komparativsätze. Der Modalsatz. Satzgefüge mit dem weiterführenden Nebensatz. Der mehrfachzusammengesetzte Satz. Die Schaltsätze.

Der Umfang, die Gliederung und die Arten des Textes. Mittel der Satzverflechtung.

Рекомендована література

1. Buscha J., u.a. Grammatik in Feldern. München: Verlag für Deutsch, 2012.
2. Dreyer H., Schmitt R. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik. München: Verlag für Deutsch, 2021.
3. Fandrych Ch., Tallowitz U. Klipp und Klar. Übungsgrammatik Grundstufe Deutsch. Stuttgart: Klett, 2020.
4. Grammatiktraining Deutsch. Berlin; München: Langenscheidt, 2012.
5. Hall, Karin; Scheiner, Barbara. Übungsgrammatik für Fortgeschrittene. Deutsch als Fremdsprache. Ismaning: Max Hueber, 2021.
6. Helbig G., Buscha J. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht. Leipzig- Berlin- München-Wien- Zürich-New York: Langenscheidt-Verl.: Enzyklopädie, 2019.
7. Helbig G., Buscha J. Übungsgrammatik. Deutsch. – Leipzig - Berlin - Wien – Zürich - New York: Langenscheidt-Verl.: Enzyklopädie, 2021.

8. Zielinski W.-D. ABC der deutschen Nebensätze. München: Hueber, 2006.
9. Приходько А.Н. Практикум із синтаксису складного речення. Запоріжжя: Запорізьк. держ. у-т., 1992.

2. Лексикологія

1. Лексикологія у системі мовознавчих наук. Розвиток лексикології як науки. Завдання лексикології.
2. Ономазіологія як теорія номінації. Семасіологія як теорія значення.
3. Методи лексикологічного аналізу. Морфемний аналіз. Валентний аналіз. Дистрибутивний аналіз. Трансформаційний метод. Компонентний аналіз. Аналіз словотвірних конструкцій за безпосередніми складниками. Метод моделювання у словотворенні.
4. Проблеми дефініції слова. Характерні ознаки слова. Фонетично-морфологічні особливості німецького слова.
5. Поняття морфеми. Види морфем. Дистрибуція морфем.
6. Мотивація. Види мотивації. Псевдомотивація. Ідіоматизація.
7. Теорії лексичного значення. Мовний знак та його моделі. Структуралістська теорія значення.
8. Комплексний характер лексичного значення.
9. Компоненти лексичного значення з погляду семіотики. Денотативний, сигніфікативний та конотативний аспекти лексичного значення.
10. Типи лексичного значення. Потенційне та актуальне значення.
11. Семантична структура слова. Поняття семи та семем. Види сем.
12. Лексико-семантичний варіант значення.
13. Багатозначність та омонімія. Засоби диференціації омонімів. Шляхи виникнення омонімів.
14. Когнітивна семантика. Ментальний лексикон. Мовне знання в ментальному лексиконі.
15. Семантичні ознаки і прототиби.
16. Поняття парадигматики й синтагматики. Парадигматичні відношення лексики.
17. Ієрархічні відношення в системі лексики. Гіпер-гіпонімія. Меронімія.
18. Відношення тотожності. Синонімія, референційна тотожність. Види лексичних синонімів. Повні, неповні, ідеографічні, контекстуальні і стилістичні синоніми. Синонімічні ряди.
19. Відношення протилежності (полярності). Лексичні антоніми, їх структурний і семантичний поділ.
20. Лексико-семантичні групи.
21. Теорія поля. Лексико-граматичні, понятійні, семантичні поля.

22. Зв'язок парадигматичних відношень з синтагматичними.
23. Лексико-семантична валентність та дистрибуція. Лексична сполучуваність. Словник валентності (Г. Гельбіг та В. Шенкель).
24. Причини і рушійні сили лексичних змін. Зміна лексичного значення, його звуження і розширення.
25. Неологізми, архаїзми та історизми.
26. Перенос значення. Метафора, метонімія, синестезія, синекдоха.
27. Евфемізми.
28. Лексичні запозичення. Причини запозичень. Латинські і грецькі запозичення. Французькі та італійські запозичення. Англійські та американські запозичення. Слов'янські запозичення. Періодизація та класифікація запозичень.
29. Ознаки іншомовних слів.
30. Німецький пуризм, його види та часові рамки.
31. Типи словотворення. Словоскладання. Структурні та семантичні особливості німецьких іменних композит. Детермінативні та копулятивні композити. Посесивні композити.
32. Деривація. Експліцитна та імпліцитна деривація.
33. Префіксація. Дієслівні та іменні префікси. Префікси німецькі та запозичені.
34. Суфіксація. Німецькі та запозичені суфікси. Структурна та семантична класифікація суфіксів.
35. Напівафікси. Частотні компоненти складених слів.
36. Конверсія. Субстантивація. Ад'ективація. Вербалізація. Адвербіалізація. Зворотна деривація.
37. Синтаксичний словотвір.
38. Зрощення.
39. Скорочення. Види скорочень.
40. Національна літературна мова, розмовна мова, територіальні діалекти. Класифікація німецьких діалектів.
41. Німецька мова в Німеччині, Австрії, Швейцарії.
42. Загальноновживана лексика. Соціолекти. Професіоналізми. Жаргонізми. Сленг. Молодіжний сленг.
43. Терміни. Ознаки термінів. Функції термінів.
44. Ознаки фразеологізмів. Відмінності між стійкими та вільними словосполученнями.
45. Принципи класифікації фразеологізмів. Структурні, структурно-семантичні та функціональні класифікації фразеологізмів.
46. Фразеологічні зрощення.

47. Прислів'я та приказки.
48. Фразеологічні єдності. Фразеологічні сполучення. Компаративні фразеологізми. Парні фразеологізми. Крилаті вислови.
49. Проблеми фразеологічної полісемії, синонімії, антонімії, омонімії. Фразеологічні ряди. Фразеологічні модифікації.
50. Предмет та завдання лексикографії. Типологія словників німецької мови.

Рекомендована література

1. Burger H. Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. – Berlin: Erich Schmidt Verlag, 20018.
2. Fleischer W. Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache. – Tübingen: Niemeyer, 1997.
3. Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. – Tübingen: Niemeyer, 1982.
4. Fleischer W., Barz J. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Unter Mitarbeit von M. Schröder. – Tübingen: Niemeyer, 1992.
5. Hinka B. I. Lexikologie der deutschen Sprache. – Ternopil: Nationale Pädagogische Wolodymyr-Hnatjuk-Universität Ternopil, 2008.
6. Oguy O. D. Lexikologie der deutschen Sprache. – Winnyts'a: Nowa knyha, 2003.
7. Römer Chr., Matzke B. Lexikologie des Deutschen. Eine Einführung. – Tübingen: Narr, 2015.
8. Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. – Tübingen: Niemeyer, 1992.
9. Schwarz M. / J. Chur. Semantik. Ein Arbeitsbuch. – Tübingen: Niemeyer, 2018.

3. Історія німецької мови

1. Предмет і завдання історії німецької мови.
2. Методи історичного дослідження мови. Порівняльно-історичний метод.
3. Фактори і типи мовних змін.
4. Періодизація історії німецької мови.
5. Становлення німецької мови в староверхньонімецький (ствн.) період.
6. Староверхньонімецькі діалекти, їхні спільні та відмінні риси.
7. Пам'ятки писемності ствн. періоду та їхні особливості.
8. Основні риси системи голосних ствн. мови у порівнянні з голосними германської прамови.
9. Система довгих голосних. Система коротких голосних.
10. Дифтонги. Процеси монофтонгізації дифтонгів та дифтонгізації монофтонгів.
11. Чергування голосних у ствн. мові: апофонія (аблаут), метафонія (умлаут), фрактура (переломлення).

12. Явища та процеси у системі приголосних у ствн. мові. Західногерманська гемінація (подвоєння).
13. Друге пересування приголосних і його прояви у різних діалектах. Система ствн. приголосних як результат другого пересування приголосних..
14. Морфологічна структура іменника у ствн. мові: граматичні категорії, морфологічна класифікація, типи відмін, характерні риси відмінювання.
15. Морфологічні типи відмінювання займенників у ствн мові. Розвиток артикля.
16. Морфологія прикметника та прислівника у ствн. мові. Типи відмін прикметника. Вживання сильної та слабкої форм прикметника.
17. Утворення ступенів порівняння прикметників і прислівників.
18. Морфологія числівників ствн. мови. Відмінювання числівників.
19. Морфологія дієслова. Граматичні категорії дієслова і їх розряди. Категорія часу і її зв'язок з категорією виду. Розвиток аналітичних часових форм. Категорія способу. Іменні форми дієслова.
20. Морфологічні типи дієслів. Сильна дієвідміна. Апофонічні ряди. Слабка дієвідміна. Відмінювання сильних та слабких дієслів у теперішньому та минулому часі. Неправильні дієслова. Претерито-презентні дієслова, їх етимологія та відмінювання.
21. Будова речення у ствн. мові. Складносурядне та складнопірядне речення. Порядок слів у пірядному реченні.
22. Словотвір та лексичний склад ствн. мови. Типи та засоби словотвору. Зміни у значеннях слів. Пам'ятки середньовісньонімецького періоду, їх жанри.
23. Територіальні діалекти та тенденції їх розвитку у середньовісньонімецький період.
24. Фонетика середньовісньонімецької (середвн.) мови. Розширення складу фонем мови.
25. Зміни у фонемному складі слів. Розвиток умлаута в середвн. мові. Редукція ненаголошених голосних. Еволюція дифтонгів. Фонетичні та фонологічні зміни приголосних у середвн. мові.
26. Зміни у відмінюванні прикметників та займенників, викликані редукцією ненаголошених голосних.
27. Збільшення групи сильних дієслів з умлаутом у презенс індикатив. Перебудова системи слабких дієслів у бік її уніфікації, зближення системи закінчень слабких і сильних дієслів.
28. Граматизація умлаута при вираженні категорії способу. Отримання умлаута претерито-презентними дієсловами. Розвиток аналітичних часових форм.
29. Будова речення у середньовісньонімецькій мові. Позиція присудка. Формулювання заперечення. Розвиток дієслівної рамки.

30. Словотвір та лексичний склад середвн. мови. Збагачення лексичного складу у середвн. мові.
31. Критерії відмежування ранньверхньонімецького (ранньовн.) періоду. Хронологічні рамки та діалекти.
32. Літературні пам'ятки ранньовнім. періоду.
33. Розвиток орфографічних норм.
34. Фонологічна структура ранньовн. мови. Монофтонгізація дифтонгів. Зміна дистрибуції коротких і довгих голосних. Подовження коротких голосних у відкритому складі. Скорочення довгих голосних у закритому складі.
35. Фонетичні та фонологічні зміни приголосних у ранньовн. мові.
36. Морфологічна структура ранньовн. мови. Встановлення трьох типів відмінювання іменників.
37. Зміни у відмінюванні займенників та прикметників. Диференціація різних відмін прикметників у зв'язку з розвитком монофлексії.
38. Спрощення системи відмінювання сильних дієслів. Скорочення числа претерито-презентних дієслів. Розвиток системи часових форм.
39. Синтаксичні зміни у ранньовн. мові
40. Словотвір та словниковий склад ранньовн. мови. Зміни у значеннях. Нові типи словотвору. Запозичення з інших мов. Словникові нововведення Мартіна Лютера.

Рекомендована література

1. Бублик В.Н. Історія німецької мови. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2004.
2. Левицький В.В. Основи германістики. – Вінниця: Нова книга, 2006.
3. Левицький В.В. Історія німецької мови. Посібник для студентів ВНЗ. – Вінниця: Нова книга, 2007.
4. Braune, Wilhelm; Reiffenstein, Ingo. Althochdeutsche Grammatik. 15. Aufl. – Tübingen: Max Niemeyer, 2022.
5. Махымтшук, Bohdan, Petrashchuk, Natalija. Lehr- und Übungsbuch zur Geschichte der deutschen Sprache. – Lwiw: LNU, 2003.
6. Paul, Herman; Wiehl, Peter; Große, Siegfried. Mittelhochdeutsche Grammatik. – Tübingen: Max Niemeyer, 2019.
7. Zadorožnyi B. M. Geschichtliche Laut- und Formenlehre des Deutschen. – Lwiw, 1987.

4. Теоретична граматики

1. Предмет, мета і завдання теоретичної граматики.
2. Дихотомія мови: мова і мовлення.

3. Поняття мовної системи. Структура мови. Знаковий характер мови.
4. Парадигматика та синтагматика.
5. Синхронія та діахронія.
6. Функції мови.
7. Методи аналізу граматичних одиниць.
8. Теорія валентності і рівні аналізу.
9. Реалізація семантичної та синтагматичної потенції дієслів у реченні.
10. Теорія функціонально-семантичних полів.
11. Полісемія і синонімія в граматиці.
12. Теорія бінарних опозицій.
13. Дієслівна категорія часу.
14. Категоризація та поняття граматичної категорії.
15. Об'єктивний та граматичний час.
16. Система темпоральних форм індикатива.
17. Лексичні та синтаксичні маркери темпоральності.
18. Комунікативний потенціал темпоральних форм індикатива.
19. Функціональні особливості дієслівних форм презенса та футурума I.
20. Граматичний статус перфекта. Протиставлення перфект/претеріт на функціональному рівні.
21. Конституенти поля модальності. Категорія дієслівного способу: індикатив, кон'юнктив, імператив.
22. Семантика та функції кон'юнктива II (претеріт та плюсквамперфект). Форма würde+інфінітив як альтернатива кон'юнктиву II та футуруму I кон'юнктива.
23. Модальні дієслова: семантика та функції;
24. Засоби вираження аспектуальної семантики в німецькій мові.
25. Семантична класифікація дієслів.
26. Лексико-семантична категорія акціональності. Лексичні, словотвірні та синтаксичні засоби вираження акціональної семантики. Результативні предикати.
27. Система станових протиставлень. Актив/ werden -пасив/статив. Проблема безособового пасиву; Zustandsreflexiv; Werden-пасив.
28. Конкурентні форми пасиву.
29. Граматичні параметри дієприкметників I та II. Станова маркованість. Імпліцитна темпоральність. Акціональна семантика дієприкметників.
30. Синтаксичні функції дієприкметникових груп. Проблема ад'єктивації дієприкметників.

Рекомендована література.

1. Duden. Grammatik. / 7. völlig neu erarbeitete und erweiterte Auflage. – Mannheim-Leipzig-Wien-Zürich, 2009.
2. Eisenberg P. Grundriss der deutschen Grammatik. – Stuttgart-Weimar: Verlag J. Metzler, 2014.
3. Engel M. Deutsche Grammatik. – Heidelberg: J. Groos-Verlag, .2014
4. Helbig G., Buscha J. Deutsche Grammatik. – Leipzig, Berlin, München, 2001.
5. Thieroff R. Das finite Verb im Deutschen. Tempus-Modus-Distanz. – Tübingen, 1992.
6. Zifonun G u.a. Grammatik der deutschen Sprache. Bd. 3. – Berlin, New York: W. de Gruyter, 1997.

5. Стилїстика

1. Стилїстика як філологічна наука, її генезис.
2. Предмет та завдання стилїстики.
3. Мікро- та макростилїстика.
4. Поняття стилю. Функціональні стилї німецької мови та їх класифікація. Жанрові стилї. Індивідуальний стиль.
5. Стилїсова риса як стилетвірний фактор. Види стилїсових рис.
6. Стилїстичне значення слова. Компоненти стилїстичного значення. Стилїстичне забарвлення та суб'єктивні конотації тексту. Стилїстична норма.
7. Стилїстична диференціація словника сучасної німецької мови: стилїстично нейтральна та стилїстично маркована лексика. Питання вибору слова. Загальномовна та контекстуальна синонімія..
8. Використання характерологічної лексики (архаїзми, неологізми, іноземні слова, фахова лексика, діалектизми, жаргонізми) для створення в тексті різних колоритів.
9. Стилїстична класифікація німецької фразеології. Стилїстичні функції нейтральної та експресивної фразеології в тексті.
10. Модифікація фразеологічних сполучень в тексті як засіб посилення стилїстичного ефекту. Види оказіональної модифікації фразеологізмів.
11. Стилїстичний порядок слів німецького речення: початкова позиція та кінцева позиція певних членів речення. Порушення рамкової структури речення як стилїстичний засіб посилення певної думки.
12. Поняття відокремлення та його варіанти. Абсолютне відокремлення певних членів речення. Відокремлена прикладка та її стилїстичне використання в тексті. Парантеза як специфічний вид відокремлення, її полі функціональність.

13. Перерахування та його види. Ампліфікація та градація як особливі види перерахування. Унаочнення зображення – головна функція перерахування.
14. Повтор та його різновиди. Стилiстична поліфункціональність повтору. Синтаксичний паралелізм та його стилістичні можливості. Паралелізм у поетичному тексті – канонічний прийом світової поезії.
15. Фігури контрасту: антитеза та хіязми. Антоніми у складі лексичної антитези. Архітектонічна функція антитези. Хіязм як експресивний засіб у полемічному тексті.
16. Поняття образності та унаочнення. Порівняння та його види. Поняття *tertium comparationis*. Стилiстичні функції порівняння в тексті.
17. Тропи: метафора, метонімія та їх різновиди. Стилiстичні функції цих тропів.
18. Епітет та його види. Дві головні функції епітета: конкретизуюча та оцінювальна.
19. Перифраз як описовий засіб. Логічні та образні перифрази. Види перифразу: гіпербола, літота, евфемізм.
20. Гра слів на основі багатозначності та омонімії слів та виразів. Гра слів на основі звукового спів падіння та звукоподібності.
21. Можливості алогічних сполучень на різних рівнях мови викликати ефект несподіваності. Оксиморон, зевгма та комічне перерахування як засоби, побудовані на лексико-синтаксичному алогізмі. Два типи парадоксу.
22. Невідповідність форми і змісту як засіб створення гумористичного ефекту. Порушення стилю як поєднання елементів різного стилістичного забарвлення. Пародія як невідповідності змісту чи форми відповідного твору.

Рекомендована література

1. Тимченко Є. П. Порівняльна стилістика німецької та української мов. – Вінниця, 2006.
2. Brinker K. Linguistische Textanalyse: Eine Einführung in Grundbegriffe und Methoden. – Berlin, 2019
3. Fleischer W., Michel G. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache. – Leipzig, 1975.
4. Fleischer W., Michel G., Starke G. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache. – Frankfurt am Main, 1975.
5. Lysetska N., Heidemeyer V. Stilistik der deutschen Sprache. – Луцьк, 2009.
6. Lysetska N. Funktionalstilistik . – Луцьк, 2009.
7. Laschenko T. Funktionalstilistik der deutschen Sprache. – Lwiw, 2008
8. Naer N. Stilistik der deutschen Sprache. – М., 2006.
9. Sanders W. Stil und Stilistik. – Heidelberg, 1995.
10. Sandig B. Stilistik der deutschen Sprache. – Berlin, 1993.
11. Sowinski B. Stilistik. 2. Auflage. – Weimar; Stuttgart, 1999.

6. Теорія і практика перекладу

1. Дефініції перекладу.
2. Види перекладу.
3. Переклад у сучасному світі. Культурні та мовні бар'єри.
4. Переклад як тип комунікації.
5. Зв'язок перекладознавства з іншими філологічними дисциплінами.
6. Загальна і спеціальна теорія перекладу. Стильові теорії перекладу.
7. Історія перекладу. Критика перекладу. Дидактика перекладу.
8. Поняття перекладності.
9. Перекладацькі універсалії. Інваріант перекладу.
10. Інтерференція у перекладі.
11. Перекладацька еквівалентність. Адекватність перекладу.
12. Види текстової інформації. Типи текстів і специфіка їх перекладу.
13. Інтерпретація тексту. Перекладацький аналіз тексту.
14. Ділова кореспонденція. Інструкції. Договори. Наукові статті.
15. Рекламні тексти. Комікси. Дитяча література. Драматургія. Лірика
16. Реалії, екзотизми, історизми.
17. Власні імена. Транскрипція і транслітерація.
18. Складені іменники. Аббревіатури.
19. Фразеологічні одиниці.
20. Відмінності структури німецької та української мови.
21. Артикль. Порядок слів. Розширені означення.
22. Пасивні конструкції. Підрядні речення. Умовний спосіб.
23. Види відхилень від літературної норми і їх відтворення засобами іншої мови.
24. Стилистичні фігури і ресурси їх відтворення.
25. Заголовки текстів як самостійна перекладацька одиниця.
26. Індивідуальна мова персонажів. Каламбури. Гра слів.
27. Рецептивний етап перекладу.
28. Продуктивний етап перекладу.
29. Редагування перекладу.
30. Причини перекладацьких помилок.
31. Критерії відповідності перекладу оригіналові. Читацькі сподівання.
32. Значення перекладу для розвитку національних мов. Переклад і культурні процеси
33. Переклад Біблії.
34. Переклад від найдавніших часів: Єгипет, Рим. Середні віки.
35. Теоретики і практики перекладу в добу романтизму.

36. Іван Франко як визначний діяч українського перекладу.
37. XX століття – століття перекладу.
38. Рецепція німецькомовної літератури в Україні та української літератури в німецькомовному світі.

Рекомендована література

1. Кияк Т.Р., Огуй О.Д., Науменко А.М. Теорія та практика перекладу. Вінниця, 2006.
2. Коптілов В. Теорія і практика перекладу. Київ, 2003.
3. Назаркевич Х. Я. Основи перекладознавства. Львів, 2010
4. Рудницький Л. Іван Франко і німецька література. Львів, 2002.
5. Стріха М. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. Київ, 2006.
6. Koller W. Einführung in die Übersetzungswissenschaft. Tübingen, 1998.

7. Методика навчання іноземної мови

1. Методика вивчення іноземних мов як наука. Зв'язок методики із суміжними дисциплінами.
2. Базові методичні категорії: принцип, метод, методична система, методичний прийом.
3. Засоби навчання, їх типи та можливості використання на різних ступенях навчання.
4. Методи вивчення іноземних мов: цілі, зміст і принципи навчання.
5. Сучасні методичні принципи викладання іноземних мов.
6. Чотирикомпонентна мета вивчення іноземних мов у середніх навчальних закладах.
7. Поняття іншомовної комунікативної компетенції.
8. Основні та факультативні компоненти навчально-методичного комплексу з іноземної мови для СНЗ.
9. Методика формування фонологічної компетенції. Основні типи і види вправ для формування фонологічної компетенції.
10. Методика формування іншомовної граматичної компетенції. Мета і зміст навчання граматичного матеріалу у СНЗ.
11. Поняття «активний» і «пасивний» граматичний мінімум. Типи і види вправ для засвоєння граматичних структур активного та пасивного граматичного мінімуму.
12. Методика формування іншомовної лексичної компетенції. Різні способи семантизації лексичних одиниць.
13. Етапи роботи з лексичним матеріалом.

14. Типи і види вправ для засвоєння лексичного мінімуму. Поняття «активний», «пасивний» та «потенційний» лексичний мінімум.
15. Мета, зміст і методика формування іншомовної компетенції в аудіюванні.
16. Характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності. Труднощі аудіювання. Способи презентації аудіотекстів Система вправ для навчання аудіювання. Різні способи перевірки розуміння аудіотекстів.
17. Загальні та відмінні характеристики діалогічного і монологічного мовлення, їх урахування в процесі навчання. Функціональні типи діалогу та монологу.
18. Методика формування компетенції в діалогічному та монологічному мовленні.
19. Методика формування компетенції в читанні. Мета і зміст навчання читання у СНЗ. Класифікація видів читання. Робота з текстом для читання. Способи перевірки розуміння прочитаного.
20. Методика формування компетенції в письмі. Мета і зміст навчання письма як виду мовленнєвої діяльності. Система вправ для навчання письма.
21. Організаційні форми навчально-виховного процесу з іноземної мови в СНЗ. Урок як основна форма навчання. Вимоги до сучасного уроку іноземної мови, типологія уроків. Структура уроку, особливості уроку на різних ступенях навчання.
22. Контроль у навчання іноземних мов: функції, види, форми. Вимоги до контролю знань, навичок і вмінь з іноземної мови у СНЗ.
23. Тест як засіб контролю: структура, типи, види, методика використання.
24. Планування навчально-виховного процесу з іноземної мови. Види планів. Особливості планування уроків іноземної мови на різних ступенях навчання.
25. Індивідуалізація процесу вивчення іноземних мов у СНЗ.

Рекомендована література

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів/ Бігич О.Б., Бориско Н.Ф. та ін. /За редакцією . Ніколаєвої С.Ю. – К.: Ленвіт, 2016 – 402 с..
2. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник./Кол.авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2012.
3. Панова Л.С., Андрійко І.Ф. та ін. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах. Підручник. –К.: Академія, 2010.
4. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах.. Навчальний посібник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів/ Бігич О.Б., Бориско Н.Ф. та ін. /За редакцією . Ніколаєвої С.Ю. – К.: Ленвіт, 2016 – 402 с..

5. Bausch K.-R., Christ H., Krumm H.-J.(Hrsg).Handbuch Fremdsprachenunterricht.- Tübingen und Basel: A.Francke Verlag, 2015.
6. Huneke H.-W., Steinig W. Deutsch als Fremdsprache. Eine Einführung. – Erich-Schmidt-Verlag, 2018.
7. Legutke M. DLL 01: Lehrkompetenz und Unterrichtsgestaltung / Michael Legutke, Michael Schart. – München : Klett-Langenscheidt, 2012. – 199 S.
8. Neuner G., Hunfeld H.: Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts. Fernstudieneinheit.4, 2000.
9. Roche J. Interkulturelle Sprachdidaktik. Eine Einführung. – Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2001.
10. Rösler D. Deutsch als Fremdsprache. Eine Einführung.- Stuttgart/Weimar: Verlag J.B.Metzler, 2012.
11. Storch G. Deutsch als Fremdsprache – Eine Didaktik. – München: W. Fink, 2009.
12. Deutsch lehren lernen 4: Aufgaben, Übungen, Interaktion.-München: W.Fink, 2017.

8. Німецька література

Література Середньовіччя та Відродження

Німецька література раннього середньовіччя.

1. **Найстаріші писемні пам'ятки.** Формування усної літератури в умовах великого переселення народів. Поезія давніх германців. Хвалебні та героїчні пісні. Поняття «героїчна пісня», основні жанрові ознаки. «Пісня про Гільдебранта» як зразок героїчної пісні. «Мезербурзькі заклинання» як зразок ритуальної поезії.
2. **Каролінгське Відродження. Клерикальна література.** Християнізація та освіта в епоху Каролінгів. Становлення німецькомовної писемності. Перші переклади. Віршовані та прозові переклади Біблії. «Хеліанд» (Спаситель). «Життя Ісуса» Отфріда.
3. **Література періоду Оттонівського відродження.** Творчість Гротсвіти Гандергаймської та Ноткера. Занепад німецькомовної літератури. Лірика вагантів.

Література періоду зрілого середньовіччя: витоки і розквіт куртуазної культури

1. Куртуазна культура та література. Основні лицарські чесноти. Куртуазна любов.
2. Лицарська лірика – міннезанг: поняття високої та низької мінне. Жанрові ознаки та типологія міннезангу (форма, тематика). Основні представники. Творчість Вальтера фон дер Фогельвайде: міннезанг, шпрухи
3. Лицарський роман. Основні жанрові особливості. Гартман фон Ауе «Бідний Генріх», Вольфрам фон Ешенбах «Парцифаль», Готфрід Стразбурзький «Трістан та Ізольда»
4. Народно-героїчний епос високого середньовіччя. Жанрові особливості, історичне підґрунтя.
5. Середньовічна дидактика: Тваринний епос. Творчість Штрікера та Фрейданка

Література пізнього середньовіччя.

1. Занепад лицарської культури. Міська література: причини виникнення, умови формування. Вернер Садівник «Селянин Гельмбрехт»: зародження реалізму.

2. Майстерзанг. Народні книги. Зародження драми: духовна та світська драма (фастнахтшпіль). Різноманіття малих епічних форм. Шванки.

Література Німеччини доби Відродження.

1. Поняття Гуманізму та Реформації. Діяльність вчених-гуманістів. Ульріх фон Гуттен, Йоганнес Рейхлін та «Листи темних людей». Творчість Еразма Роттердамського.
2. Література дурнів: причини виникнення, дидактичні особливості. Образ блазня у літературі дурнів.
3. Міська література. Себастьян Брандт «Корабель дурнів», народна книга «Шільдбюргери».
4. Майстерзанг Ганс Сакс.
5. Діяльність Мартіна Лютера.

Література XVII – XVIII століть

Підгрунття розвитку та основні риси літератури XVII ст.

1. Поняття «бароко». Історична та літературна ситуація в Німеччині 17 ст. Мовні товариства. Внесок М. Опіца у розвиток літератури.
2. Лірика в епоху бароко, основні жанри, тематика, представники. Перша та друга сілезькі школи. А.Гріфіус, П.Флемінг. Г.фон Гофмансвальдау.
3. Драма та театр в епоху бароко. Німецький мандрівний театр. Драматургія А.Гріфіуса. Тематика та проблематика драм. Давід Каспар Лоенштайн. Розвиток комедії. Комедії Х. Рейтера. Драматургія Крістіана Вайзе.
4. Становлення роману в німецькій літературі. Жанрова типологія романів 17 століття. Творчість Ганса Гріммельсгаузена та Крістіана Рейтера. Шахрайський роман. Література брехунів.

Література XVIII ст. Німецьке Просвітництво.

1. Літературна ситуація в Німеччині 18 ст., основні літературні напрями. Рококо. Пієтизм. Творчість Ф.Г. Клопштока. Поетологічна концепція. Творчість К.М.Вілянд, романи. Творчість Готшеда, літературна програма та практика. Нормативна поетика.
2. Просвітницько-міщанська література др.п. 18 ст. Естетика Г.Е.Лессінга у трактаті «Лаокоон або про межі малярства та поезії». Г.Е. Лессінг та міщанська трагедія. Теорія співчуття. Теорія трагедії у «Гамбурзькій драматургії». Літературна діяльність Г.Е.Лессінга
3. Література «Бурі і натиску» та Ваймарівського класицизму. Й.Г Гердер. Концепція генія. Творчість Й.В.Гете. Сентиментальний роман «Страждання молодого Вертера», трагедія «Фауст». Творчість Ф.Шіллера.

Література XIX століття

Німецький романтизм

1. Між класицизмом та романтизмом. Ф. Гельдерлін. Роман «Гіперіон», драма «Смерть Емпедокла», лірика. Творчість Я.Пауля.
2. Ранній романтизм. Єнсська школа романтизму. Філософія та теорія. Брати Шлегелі. Поняття «універсальної поезії», «романтичної іронії». «Магічний ідеалізм» Новаліса. Творчість Л.Тіка, Ф.Шлегеля, В. Вакенродера.
3. Література пізнього романтизму Гейдельберзький гурток. К.Брентано, А. фон Арнім.

Фольклорна творчість братів Грімм. Берлінський гурток. Життя та творчість Е.Т.А. Гофмана, Адельберта фон Шаміссо, Фрідріха де ла Мот Фуке. Драматургія та новелістика Г. фон Клейста. Швабська школа романтизму.

Література напередодні березневої революції.

1. «Vormärz». Суспільно-політична ситуація. Філософське підґрунтя. Л.Фейербах, К.Маркс, Ф. Енгельс. Діяльність «Молодої Німеччини»: Карл Гуцков, Генріх Ляубе. Творчість Г.Гейне. Політична тенденційна поезія. Г. Гервег, Ф.Фрайліграт. Драма періоду «Vormärz»: К. Д. Граабе, К.Іммерман, Г.Бюхнер.
2. Бідермайер 1820-1850. Особливості культури Бідермайера. Творчість Е.Меріке, А.Штіфтера. Драматургія Ф.Грільпарцера.

Література реалізму

1. «Поетичний» («бюргерський») реалізм. Німецький реалізм у контексті європейського. Вплив філософії А.Шопенгауера на літературу реалізму.
2. Соціальний роман Т.Фонтане.
3. Реалістична новела: А.Штіфтер, Т.Шторм. В.Раабе.
4. Філософська та поетична спадщина Ніцше.

Література к.ХІХ – п.п. ХХ ст.

Натуралізм.

1. Філософське та наукове підґрунтя формування. Розвиток німецького натуралізму: послідовний натуралізм. Секундний стиль.
2. Натуралістична лірика та проза. Творчість А.Гольца та Й.Шляфа.
3. Натуралістична драма: проблема герой-середовище.

Література модернізму.

1. Імпресіонізм, символізм, неоромантизм, югендштіль, декаданс. Творчість Штефана Георге. Поезія символізму. Райнер Марія Рільке. Лірична проза. Гуго фон Гофмансталь. «Лист лорда Шандо» як канонічний текст модернізму.
2. Експресіонізм у німецькій літературі. Експресіонізм в історичному контексті. Експресіоністична лірика. Експресіоністична драма Експресіоністична проза (А.Деблін, новели Ф.Кафки). Дадаїзм.

Література 20-х років ХХ ст.

1. Період Ваймарівської республіки. «Нова діловитість». Особливості реалізму ХХ ст. Література втраченого покоління. Е.М.Ремарк.
2. Нові романні техніки та модифікації роману. Інтелектуальний роман Т.Манна, сімейний роман. Соціальний роман. Філософська проза Г.Гессе. Роман великого міста А.Дьоблін «Берлін. Александерпляц».
3. Теорія «епічного театру» Б.Брехта ефект «очуження».

Література 30-40-х рр.

1. Внутрішня еміграція, література у вигнанні.
2. Роль історичного роману. Історичний роман Г. Манна та Л. Фейхтвангера.

Література другої половини ХХ ст.

1. Література руїн. Творчість В. Борхерта. Вплив Філософії Мартіна Гайдеггера, Карла Ясперса, Жана Поля Сартра на повоєнну літературу в Німеччині. Політичний поділ Німеччини та його вплив на літературу.
2. **Література НДР.** Соціалістичний реалізм. Творчість А.Зегерс». Література відбудови: Бітерфельдська дорога. *Ankunftsliteratur* (література прибуття, література буднів), роман буднів. «Нова суб'єктивність». Творчість К. Вольф.
3. **Література ФРН.** Група 47: тематика творів, вплив на формування літературного процесу в Німеччині. Особливості лірики, нові форми. Конкретна поезія. Ойген Комрінгер. Лірика М.Л.Кашніц та Неллі Закс. Екзистенціалізм у німецькій літературі 50-х рр. Г.Е.Носсак. Проза. Театр абсурду. Макс Фриш. Група 61. Макс фон дер Грюн. Нова суб'єктивність 70-х років. Творчість Г. Грасса.
4. **Література Німеччини після об'єднання.** Тематика та проблематика творів. К.Вольф «Was bleibt». Феномен поп-літератури. Творчість Ю. Герман, І. Шульце. Постмодерністичні тенденції в німецькій літературі: П. Зюськінд.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. История немецкой литературы. В 5-ти томах. - Москва, 1962.
2. История немецкой литературы. В 3-х томах. - Пер. с нем. Общ.ред А.Дмитриева. - М.: Радуга, 1986.
3. Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. - 7. Auflage /hrsg. von W.Beutin, K. Elehrt, W.Emmerich u.a. - Stuttgart: Verlag J.B. Metzler, 2008.
4. Fiskowa S.P. Geschichte der deutschen Literatur in Perioden, Entwicklungsrichtungen, Ideen und Namen. - Львів: Паїс, 2003
5. Літературознавчий словник-довідник [за ред. Гром'яка Р]. Nota Bene. Київ: Академія, 2007

Додаткова

6. Гуревич А. Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства. М.: Искусство, 1990
7. Мелетинский Е. Средневековый роман. Происхождение и классические формы. - Москва. Главная редакция восточной литературы издательства "Наука", 1983
<http://svr-lit.niv.ru/svr-lit/meletinskij-srednevekovyj-roman/index.htm>
8. Морозов А.А. «Симплициссимус» и его автор. Л., 1984
9. Слободкин Г.С. «Кристиан Рейтер и его «Шельмуфский»
10. Стороха Б. До питання про етапи розвитку конкретної поезії від античності до ХХ століття / Богдан Стороха // Літературознавчі обрії : праці молодих учених. – Вип. 17. – К. : Ін т л ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 2010. – С. 25–30.
11. Ференц Н. С. Основи літературознавства : підручник / Надія Станіславівна Ференц . – Київ : Знання, 2011 . – 431 с.
12. Хойслер А. Германський героический эпос и сказание о Нибелунгах. – М., 1960
13. Чуловський Б. Лірика німецького бароко: Андреас Гріфіус [Текст] Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. - 2010. - №6. - с. 25-26
14. Шалагінов Б. Класики і романтики. Штудії з історії німецької літератури ХVIII-XIX століть. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013

ХУДОЖНІ ТЕКСТИ:

1. Мезербурзькі заклинання. Муспілі. Весобрунська молитва
 2. Пісня про Гільдебранта
 3. Пісня про Нібелунгів
 4. Гартман фон Ауе. Бідний Генріх
 5. Вольфрам Ешенбах. Парцифаль
 6. Готфрід Страсбурзький. Трістан та Ізольда
 7. Вальтер фон дер Фогельвайде. Лірика
 8. Вернер Садівник. Селянин Гельмбрехт
 9. Штрікер. Піп Аміс
 10. Тваринний епос. Рейнеке-Лис
 11. Народні книги. Про доктора Фауста. Тіль Уленшпігель. Шільдбюргери
 12. Еразм Роттердамський. Похвала Глупоті
 13. Себастьян Брант. Корабель дурнів
 14. Листи темних людей
 15. Ганс Закс. Майстерзанг. Фастнахтшпілі
 16. Андреас Гріфіус «Катерина Грузинська», «Сльози батьківщини», «Марнота марнот, усе марнота», «До Євгенії»
 17. Пауль Флемінг, лірика
 18. Філіп фон Цессен, лірика
 19. Й.Г.К.Гріммельсгаузен. Сімпліцій Сімпліцісмум
 20. Міхаель Мошерош «Видіння Філандера із Зіттенвальду»
 21. К.Рейтер «Шельмуфський».
-

18-19 ст.

22. Г.Е. Лессінг. Лаокоон або про межі малярства та поезії. Емілія Галотті. Мінна фон Барнгельм.
 23. Й.В.Гете. Страждання юного Вертера. Фауст. Поезія і правда. Лірика
 24. Ф.Шиллер. Балади. Розбійники. Підступність і кохання. Орлеанська діва. Вільгельм Телль. Теоретичні праці
 25. Ф. Гельдерлін. Гіперіон
 26. Л.Тік Білявий Екберт, Руненберг, Подорожі Франца Штернбальда
 27. Ф.Шлегель Люцинда
 28. В.Вакенродер Неймовірне життя композитора Йозефа Берглінгера
 29. Новаліс. Гімни до ночі. Учні в Саїсі. Генріх фон Офтердінген
 30. Якоб та Вільгельм Грімм. Дитячі та домашні казки
 31. Е.Т.А Гофман. Життєва філософія kota Мурра.
 32. Г.фон Клейст. Міхаель фон Кольхаас. Пентесілея. Розбитий глечик
 33. Г.Гейне. Книга пісень. Німеччина. Зимова казка
 34. А.Штіфтер. Поліття
 35. Е.Меріке. Моцарт по дорозі до Праги
 36. Г.Бюхнер. Ленц
 37. Т.Фонтане. Еффі Бріст
 38. Т.Шторм. Іммензее
-

XX століття

39. А. Гольц, Й. Шляф. Папа Гамлет
40. Г. Гауптман. Перед сходом сонця. Ткачі
41. Ф. Ніцше. Народження трагедії з духу музики. Так казав Заратустра
42. Г. фон Гофмансталь Лист лорда Шандо

43. С. Георге. Лірика
44. Р. М.Рільке. Лірика. Роман «Нотатки Мальте Лаурдіса Брігге».
45. Роберт Музіль. Людина без властивостей. Книга 1 / Пер. з нім. О.Логвиненка. — Київ: Видавництво О.Жупанського, 2010
46. А. Дьоблін. Берлін. Александерпляц. Вбивство Кульбаби
47. Т. Манн. Будденброки. Зачарована гора в 2 т. - Київ: Юніверс, 2009
48. Г. Манн. Молоді літа короля Генріха IV. Вчитель Мерзота
49. Ф. Кафка. Процес. Замок. Новели
50. Е. М. Ремарк. Три товариші На західному фронті без змін.
51. Г. Гессе. Степовий вовк. Зіддхартха. Гра в бісер
52. Б. Брехт. Матінка Кураж та її діти. Життя Галілея
53. В. Борхерт. Хліб. Оповідан
54. А. Зегерс. Сьомий хрест. Прогулянка мертвих дівчат
55. Г.Белль. Де ти був, Адаме? Подорожній, коли ти прийдеш у Спа
Очима клоуна
56. К. Вольф. Розділене небо. Роздуми про Крісту Т.
57. Г. Е. Носсак. Спіраль
58. Г. Грасс. Бляшаний барабан. Ходою краба. Кіт і миша
59. П.Зюскінд. Парфумер. Оповідання.